

L'últim dinosaure

Un general relacionat amb la utilitat de la bomba atòmica. Un governador amant d'una *stripteuse*. Un advocat bastant antipàtic. Aquest és el nou Paul Newman de les tres darreres pel·lícules.

Ha fet els 65 anys el passat 26 de gener, l'edat en què la major part dels americans es retira i espera la magra assignació de la previsió social. Ell, en canvi, ha rodat tres pel·lícules, una rere l'altra: *Fat man and little boy*, *Blaze* i *Mr. and Mrs. Bridge*, i després s'ha tornat a posar al volant de seu Nissan 300 ZX 2+2 Turbo per a preparar la nova estació agònica.

"Sóc un dinosaure, ho sé. L'últim que encara s'aguanta sobre els ungles ... En cert moment, el dinosaure va esdevenir inútil, no trobava res a menjar, no tenia raó de ser ... Era arcaic com els actors."

Per a ser l'últim dels dinosaures encara li queda molta energia. En perfecta forma, amb uns *jeans* ajustats i una camisa blanca que en realça el bronzejat, Paul Newman, cabells de plata i, sobretot, els mítics ulls blaus, és certament l'última gran estrella. Marlon Brando només apareix de fet en papers menuts i, sempre, entre polèmiques. Com recorden les males llegendes, Clint Eastwood no té tant de talent. Kirk Douglas, Gregory Peck i Burt Lancaster són relegats a esporàdics papers de vells.

El nom de Paul Newman, en canvi, al capdavant d'una pel·lícula significa la seguretat de cues en la taquilla, de manera que pagar 7 milions de dòlars al boss de Hollywood no pareix cap despropòsit.

Les seues no són interpre-

tacions marginals o de pre-pensionat. El general Groves, la ment diabòlica de la bomba atòmica en *Fat man and little boy*, pot impressionar menys que l'Oppenheimer interpretat per Dwight Schultz, però té molt més carisma. I també Earl Long, el governador excèntric de *Blaze*, amb una envilidora afició per les *stripteuses*, vell i llunàtic, al voltant del qual giren les gràcies nues de Blaze Starr, àlies Lolita Davidovitz. Finalment, en *Mr. and Mrs. Bridge*, Newman comparteix capçalera amb una de les actrius més respectades de Hollywood, la seua esposa Joanne Woodward i interpreta un advocat un tant antipàtic del Midwest. Tot papers complexos i interessants que, no obstant, no entusiasmen massa la nostra estrella: "El cinema ha patit un canvi de terratrèmol", explica amb veu profunda i gest adust. "No parle del producte final, sinó del mode en què es realitzen les pel·lícules, del paper de l'actor, de la supremacia dels aspectes tècnics, de l'efecte que la televisió ha tingut sobre el cinema en el fet de dur-ho tot al nivell més baix, en el fet que els joves en compte de veure cinc pel·lícules, en veuen una sola cinc vegades, del gran èxit dels *caçafantasmes*, en el fet que la gestió cinematogràfica haja acabat en mans de comerciants i advocats... És molt engrescador això. Les pel·lícules que més m'agraden, avui és impossible que

es facen.

—*¿Aquests són els motius que l'han tingut apartat del set tots aquests anys?*

—Era pràcticament impossible trobar bons guions i com que no crec que tinga el do de l'escriptura no puc escriure'm jo a soles les històries. És increïble: quan començava a treballar en aquesta feina, de deu guions que llegia un, almenys, em feia venir ganes d'interpretar-lo.

Avui, se n'han de llegir 150 per a trobar alguna cosa, de la qual, potser després, te'n penediràs. El cinema i la televisió són tan voraçs que endrapen no solament guionistes sinó tot allò nou que la gent puga dir. Un autor que podria tenir una vida creativa llarga —40 anys— és exprimit en quatre.

Fa temps, els escriptors eren capaços de donar vida a idees per a set muntatges teatrals i setze pel·lícules, ara hi ha prou amb una sèrie de televisió per acabar amb ells, per a cremar-los.

—*I ara, ¿quin és el criteri amb què escull les seues pel·lícules?*

—Si ho sabés, de gust li ho diria, però no en tinc la més mínima idea. No sé perquè he fet tres pel·lícules, una rere l'altra. No ho he planificat. Són personatges completament diferents, emotivament i intel·lectualment, i ha estat interessant interpretar-los. S'ajuntaran als fragments de papers que al final acaben "clonant" la teua personalitat: quan en poses molts junts,

poden anul·lar el teu caràcter original. I tu acabes per no ser res més que un munt de molts trossets de personatges acumulats al llarg dels anys. Després, pot ocórrer que tingues èxit en interpretar un paper determinat —poc importa si això s'esdevé en televisió, en política o dins de casa— i, llavors, és difícil aconseguir evitar que aquesta personalitat simulada s'infiltra i, d'alguna manera, controle la vertadera que l'allotja. De qualsevol manera espere que tot això forme part del fet de ser un actor i no una estrella de l'espectacle per a la societat.

—*Així, ¿el públic no és el responsable de la identificació entre actor i personatge?*

—En gran part, sí. A Europa és molt més fàcil canviar el rostre, la personalitat. Ací, als EUA, si el públic et troba una vacil·lació, t'abandona. Si em pose una perruca negra i un nas còmic és molt probable que no vinga a veure'm ningú. Els americans volen aquesta elaboració, si els l'alteres ja no la compren. Pense que el meu epitafi podria ser un dia: "Ací jau Paul Newman que acabà en la misèria perquè els seus ulls esdevingueren marrons".

—*Per una vegada, almenys, "old blue eyes" s'ha arriscat a perdre el seu públic en col·locar-se una perruca blanca i llarga i maquillar-se amb unes quantes arruges de més per a interpretar *Blaze* ...*

— Estava molt preocupat per si el públic no m'acceptava en un paper com aquest. I estava preocupat per la diferència d'edat entre els protagonistes. Al capdavall, però, és sempre qüestió de riscos.

— *Earl Long, governador de Louisiana, es juga una carrera per la desfermada passió vers la llegendària stripteuse Blaze Starr ...*

— Earl era original, un americà estrafolari, bergant, picardiós i meravellosament excèntric.

— *En canvi, ¿com és el personatge de la pel·lícula que acaba de rodar ara mateix: Mr. and Mrs. Bridge?*

— Mr. Bridge és una força nebulosa en l'ambient de Kansas City i la pel·lícula és un seguit de relats sobre gent que espera que la vida arribe. Una pel·lícula no-convencional pel que fa a la trama, un *patische* impressionista en l'ús de la càmera i dels detalls menuts.

— *Molt diferent de Fat man and little boy i del general Groves, un modern Faust que s'apropia de l'ànima de l'ambiciós Oppenheimer.*

— Groves era un increïble manipulador, fort com una roca. Per a interpretar-lo he hagut de repescar els vells films postbèl·lics en què apareixia àcid, arrogant: una vertadera estrella, d'alt nivell.

— *Groves ha lluitat perquè es fera la bomba atòmica i fóra llançada. Però ell es bat de sempre per la reducció dels arsenals nuclears, ¿com és possible interpretar un personatge d'idees tan oposades? ¿L'ha triat per sensibilitzar el públic envers aquest problema?*

— He lluitat anys i panys pel control d'armaments, però no puc negar que ha estat l'existència de la bomba el

que ha mantingut la pau durant quaranta anys. La meua és, doncs, una posició més aviat conflictiva. Les meues idees sobre el control de les armes no ha canviat, però, certament, la por a l'error humà, a l'incident que podria originar el començament d'una guerra nuclear, és molt inferior a la por de fa quinze, vint anys.

El problema dels capçals nuclears ha de ser constantment examinat a la llum de les noves informacions i de l'evolució de la història, i si els meus esforços poden servir aquest fi continuaré treballant en aquest sentit.

Aquesta és una pel·lícula que t'obliga a pensar, que estimula la curiositat i et fa prendre posicions. És terrible pensar que hi ha estudiants als Estats Units que no han sentit mai parlar de Hitler.

— *Així, doncs, ¿pensa que un cert nombre d'armes pot mantenir la pau?*

— L'ex-ministre de Defensa, Robert McNamara, deia que dos-cents capçals eren suficients per a destruir la Unió Soviètica com enemic. Després, es juga un poc amb el nombre i esdevenen quatre-cents, quatre-cents seixanta ... Certament no hi ha cap necessitat de dotze mil bombes.

— *¿No pensa que l'opció zero és l'opció ideal?*

— Mentre continuem comportant-nos com salvatges, tindrem necessitat d'alguna.

— *Vostè ha estat sempre un activista polític. ¿La seua lluita, coneguda a tot Amèrica, li ha donat almenys algun resultat concret?*

— Un activista ha de tenir alguna victòria, no pot continuar mantenint el mateix interès en la vida si no té més que derrotes. En el camp del control d'armaments l'activis-

ta només pot vèncer per mitjà d'altres persones i, en aquest sentit, pense que Gorbtxov representa una victòria dels antinuclears.

— *Vostè manté també una croada personal contra la droga des que el seu fill morí a causa dels estupefaents: ¿què pensa de la campanya que du a cap el govern americà?*

— Massa poc, massa tard.
— *Fins i tot ha posat a nom del seu fill, Scott, la fundació que administra els guanys de la línia alimentària Paul Newman ...*

— Hauria estat una cosa repugnant posar la meua cara sobre les etiquetes i els diners en la meua butxaca. I són milions de dòlars: els meus condiments per a ama-

nides o per als espaguetsi venen més que les meues pel.lícules.

Sempre he pensat que els fonaments del Estats Units eren democràtics perquè els més afortunats allargaven la mà als més dissortats. Ja no és així. L'exaltació de l'individu a costa de la col.lectivitat és una tràgica, molt tràgica, pèrdua de recursos.

— *Marlon Brando diu que actuar, ara, és insuportable, ¿a vostè li passa el mateix?*

— No (i somriu), però puc entendre per què diu Marlon això. En aquesta feina hi ha aspectes que són realment infantils, com simular que s'és un altre, però cal saber-ho fer, fa falta un poc d'exercici i d'intuïció ... la veritat és que odie les persones com Mar-

lon que tenen un talent natural. Jo sempre he sentit que he estat molt afortunat, i prou. Per a mi actuar, sempre ha estat molt fatigós. Una persona amb el talent de Marlon no s'hi ha de cansar. Quan torne a veure les meues primeres pel.lícules m'adone de com em desllomava. Hi posava molta energia però cap habilitat. Només fa molt

poc que m'he ensenyat a fer l'actor.

— *I només fa tres anys, l'Acadèmia li ha atorgat l'Oscar per una envejable carrera d'artista i, l'any següent, l'Oscar per la interpretació d'El color dels diners, ¿li va agradar?*

— En situacions que només depenen de judicis no saps mai quin sentit té un premi, és massa subjectiu, és un procés primitiu, no-verificable. Els trofeus del final de la vida són els únics amb un sentit real: van contra el temps, no hi ha cap qüestió que influesca en la història.

— *¿Com ha nascut la seua passió pel cotxes?*

— De menut, no era un xiquet valent a l'escola i volia ser-ho, no era valent en l'esport i volia ser-ho, no era massa parlador i encara tinc dificultats ... L'únic lloc on em pareixia que tenia gràcia natural era al volant d'un cotxe. I fins i tot en això he hagut de treballar fort per a esdevenir valent. He hagut de superar algunes burles les primeres vegades que he sortit a la pista. Ha ocorregut en un moment en què actuar m'avorria o, més ben dit, m'avorrien els guions que m'arribaven. Necessitava una feina i l'he trobada. Ara, al final de cada temporada, em promet que ho deixaré, però no ho deixo mai. L'any passat he fet quatre curses. ¿Enguany?, qui sap. M'estan fent un cotxe expressament per a mi, més ràpid i amb més de 500 cavalls, però no puc dir res més perquè són informacions molt secretes.

— *¿Què li impedeix deixar-ho?*

— L'encís de les curses

— *¿Amb tot aquell soroll?*

— És ple d'encís.

L'Espresso / Luciana Capretti Trad.: Vicent Hernández Esteve